

گزارش سیزدهمین نشست خبری ترجمان دانش

تاریخ برگزاری سیزدهمین نشست خبری ۱۴۰۳/۰۲/۲۶

لینک خبر:

<https://webda.zums.ac.ir/ZEW>

در راستای توسعه رویکرد ترجمان دانش و کاربرد نتایج حاصل از تحقیقات حوزه سلامت در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، به منظور افزایش آگاهی ذینفعان پژوهش اعم از مدیران، متخصصین و مردم، سیزدهمین نشست خبری ترجمان دانش برای حداقل ۱۰ درصد از طرح‌های خاتمه‌یافته دانشگاه با حضور اصحاب رسانه‌های چاپی و الکترونیک، اساتید حوزه مربوطه و دانشجویان در تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۲۶ در سالن جلسات اداره کل ورزش و جوانان استان زنجان برگزار گردید.

مجری:

حمیدرضا اسماعیلی، معاون امور جوانان اداره کل ورزش و جوانان استان
دکتر موسوی، رئیس گروه پژوهش سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان

سخنران:

سرکار خانم دکتر معصومه نمودیان، سرکارخانم دکتر مینا هاشمی پرست

اصحاب رسانه :

سرکارخانم سودابه باقری

موضوع نشست خبری :

بررسی عوامل تعیین کننده فرزندآوری براساس تئوری رفتار برنامه ریزی شده در زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره پیش از ازدواج در شهر زنجان در سال ۱۴۰۳

نام و نام خانوادگی مجری اصلی طرح :

دکتر معصومه نمودیان

نام و نام خانوادگی همکار طرح :

نیلوفر نظیری، مینا هاشمی پرست، خدیجه حاجی میری

تاریخ اتمام طرح:

1403/02/25

نوع مخاطب طرح:

رسانه ها و عموم مردم

سیاست گذاران درمانی و پژوهشی

خبر پژوهش منتج از طرح تحقیقاتی:

هنجار شدن کم‌فرزندگی در جامعه و تغییر نگرش نسبت به ارزش فرزند در کنار معضلات اقتصادی و اجتماعی تمایل به فرزندآوری را تحت الشعاع قرار داده است.

پیام پژوهش:

فرزندآوری در جامعه کنونی ایران بیش از سایر ارزش‌ها با دگرگونی مواجه شده؛ به‌طوری‌که تمایل به فرزندآوری در میان خانواده‌های ایرانی بسیار کم شده است. پیش‌بینی‌های موجود در ایران حاکی از تداوم کاهش باروری کل به پایین‌تر از ۱/۵ فرزند در افق ۱۴۰۴ می‌باشد که این امر موجب دگرگونی ساختار سنی جمعیت از وضعیت جوانی به سمت سالخوردگی و پیامدهای سالمندی جمعیت خواهد شد. بر اساس یافته‌های مطالعه، الگوپذیری اجتماعی، بازاندیشی مدرن در ساختار خانواده، مقتضیات اجتماعی و اقتصادی، دغدغه‌های نوین فرزندپروری، مسئولیت‌گریزی و آسایش‌طلبی، تجارب پیشینه ناخوشایند و چالش‌های سنی، مؤلفه‌های تعیین‌کننده‌ی تصمیم‌گیری در خصوص فرزندآوری می‌باشند. یافته‌های پژوهش نشان داد که ارزش، معنا و جایگاه واقعی فرزند از نظر والدین تغییر یافته است.

در این نشست خبری موارد زیر عنوان شد :

در نشست علمی اداره کل ورزش و جوانان در هفته جوانی جمعیت و نشست ترجمان دانش مطرح شد:

لزوم توجه به نقش عوامل فرهنگی در فرزندآوری در کنار عوامل اقتصادی

پایگاه خبری وبدا-زنجان، دکتر هاشمی‌پرست در نشست علمی مشترک مرکز عوامل اجتماعی موثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی زنجان با اداره کل ورزش و جوانان استان به مناسبت هفته ملی جمعیت و همچنین نخستین نشست خبری ترجمان دانش در سال ۱۴۰۳ به بیان نتایج پژوهشی یک پایان نامه تحقیقاتی با عنوان تبیین مولفه‌های تعیین‌کننده‌ی تصمیم‌گیری در خصوص فرزندآوری در زنان و مردان واجد شرایط باروری مراجعه‌کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهر زنجان پرداخت.

وی با بیان اینکه در پژوهش کیفی انجام شده بر اساس مصاحبه‌های عمیق با ۲۰ نفر از زنان و مردان واجد شرایط باروری مراجعه‌کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهر زنجان، ۷ طبقه اصلی و ۱۹ زیرطبقه به عنوان مولفه‌های تعیین‌کننده‌ی تمایل به فرزندآوری در شهر زنجان شناسایی شده است، افزود: بر اساس تجارب مشارکت‌کنندگان، رواج تک‌فرزندی و کم‌فرزندی در جامعه در سال‌های اخیر و اشاعه هنجارهای کم‌فرزند طلبی یکی از تعیین‌کننده‌های تصمیم‌گیری در خصوص فرزندآوری می‌باشد.

این مدرس دانشگاه، تغییر ساختار ارتباطی در خانواده‌ها و مدرنیته شدن خانواده‌های هسته‌ای را دومین مولفه‌ی تعیین‌کننده‌ی تصمیم‌گیری در خصوص فرزندآوری عنوان کرد و گفت: به تبع تغییر ساختار خانواده، انتظارات والدین از نقش فرزندان به عنوان عصای دست پیری تغییر کرده و نقش حمایتگری فرزندان از نظر مشارکت‌کنندگان کاهش یافته است. وی این یافته را بیانگر کم‌رنگ شدن مفهوم سنتی فرزند عنوان کرد و افزود در برنامه‌های مشاوره فرزندآوری تغییر نگرش نسبت به نقش و جایگاه ارزشمند فرزند در خانواده مد نظر قرار گیرد.

از سوی دیگر، سایه انداختن ایده‌آل‌گرایی یا کمال‌گرایی افراطی در تربیت فرزندان، منجر به فرزندهراسی و عدم تمایل به فرزندآوری شده است که باید با آموزش مهارت‌های فرزندپروری واقع بینانه به والدین مورد تاکید قرار گیرد.

دکتر هاشمی‌پرست، مقتضیات اجتماعی و اقتصادی را از دیگر مولفه تعیین‌کننده تصمیم‌گیری در خصوص فرزندآوری در شهر زنجان برشمرد و اظهار کرد: دغدغه‌های نوین فرزندآوری نظیر شکاف نسلی، فرزندسالاری، دشواری‌های تربیتی و تحصیلی، تضاد نقش مادری و اشتغال و رنگ باختن شبکه‌های حمایتی مولفه‌ی تعیین‌کننده‌ی دیگری بود که در پژوهش انجام شده به آن دست یافتیم.

وی دلیل دیگر تمایل به تک‌فرزندی یا کم‌فرزندی در زوجین را اجتناب از پذیرش مسئولیت‌های فرزندپروری و تمایل به حفظ آسایش نسبی در موقعیت فعلی دانست و گفت: زوجین تولد فرزند جدید را عاملی برای مختل شدن آسایش و آرامش و برهم خوردن نظم متداول زندگی خود می‌دانند و از این رو تمایلی به فرزندآوری ندارند.

این عضو هیئت علمی گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دانشگاه علوم پزشکی زنجان افزود: کم‌فرزندی و دیرفرزندآوری از پیامدهای ازدواج دیر هنگام است که در کنار چالش‌های اقتصادی خانواده‌ها باید مد نظر قرار گیرد.

همچنین یکی دیگر از یافته‌های این پژوهش که تصمیم به فرزندآوری را تحت‌الشعاع قرار داده است، هر گونه تجارب ناخوشایند مرتبط با فرزندآوری از جمله تجربه تلخ زیست در خانواده‌ی پرجمعیت و تجربه ناخوشایند در بارداری و زایمان قبلی می‌باشد. در واقع ناراضی‌ها از تعداد فرزندان خانواده مبدأ و تجربه بارداری و زایمان دشوار، فرزندآوری را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

دکتر معصومه نمودیان، رئیس مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی زنجان در این نشست به ارائه آماری در خصوص نرخ باروری کلی در کشور و زنجان پرداخت و گفت: نرخ باروری، بیانگر تعداد فرزندان است که جایگزین والدین می شوند و اگر بالای ۲ باشد نشان دهنده رشد متعادل جمعیت است.

وی با بیان اینکه این رقم در ایران در سال ۱۳۵۵ معادل ۶,۳ بوده است، افزود: در سال ۱۴۰۰ این عدد به ۱,۶ در کشور و ۱,۷ در استان زنجان رسید و در حال حاضر رو به کاهش است. دکتر نمودیان خاطرنشان کرد: پیش‌بینی‌های موجود در ایران حاکی از تداوم کاهش باروری کل به پایین‌تر از ۱,۵ فرزند در افق ۱۴۰۴ می‌باشد که این امر موجب دگرگونی ساختار سنی جمعیت از وضعیت جوانی به سمت سالخوردگی و پیامدهای سالمندی جمعیت خواهد شد. وی نیروی انسانی هر جامعه‌ای را بزرگترین سرمایه آن جامعه برای رسیدن به رشد و شکوفایی دانست و اظهار کرد: نداشتن نیروی انسانی مولد و سالم باعث می‌شود جامعه به رشد مطلوب دست پیدا نکند.

پیشنهادهای برای گروه مخاطب، متخصصین سلامت و سیاست‌گذاران درمانی:

پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در مطالعات آتی به واکاوی معنای فرزند از نگاه زنان و مردان بپردازند و نیز در برنامه‌های مشاوره فرزندآوری در خدمات سطح یک، معنا و جایگاه واقعی داشتن فرزند بیشتر مورد تاکید قرار گیرد. همچنین یافته‌های این پژوهش نشان داد که برخی افراد بدلیل زندگی در خانواده پرجمعیت در دوران کودکی و مواجه با محرومیت‌های ناشی از آن تمایلی به فرزندآوری نداشتند؛ لذا پیشنهاد می‌گردد مطالعاتی در راستای تبیین تجربه زیسته زندگی در خانواده‌های پرجمعیت و تمایل به فرزندآوری انجام گیرد. بر اساس نتایج مطالعه برخی افراد بدلیل ترس از انگ بی‌کلاسی و نگاه منفی جامعه تمایل به فرزندآوری نداشتند که پیشنهاد می‌شود در جامعه جهت کاهش قبح داشتن فرزند زیاد، فرهنگ سازی گسترده‌ای با استفاده از رسانه‌های گروهی انجام گیرد. یکی دیگر از یافته‌های پژوهش، بی‌اعتمادی به سیاست‌های تشویقی دولت بود که پیشنهاد می‌شود ضمن اینکه پژوهشگران در مطالعات خود موضوع بررسی کارآمدی سیاست‌های تشویقی فرزندآوری را مورد توجه قرار دهند، سیاست‌گذاران نیز در تدوین سیاست‌های تشویقی نیازهای واقعی جامعه را مدنظر قرار دهند.

گردآورنده: خانم سمیرا برجی، کارشناس اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی